

УДК 811.161.2'37

КРОСКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ВЛАСНИХ НАЗВ (НА МАТЕРІАЛІ ПІСЕННОГО ФОЛЬКЛОРУ СЛОВ'ЯН)

Наталія КОЛЕСНИК

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
кафедра історії та культури української мови,
вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, Україна, 58012,
e-mail: nkolesnyk@yahoo.pl*

Стаття присвячена новому і недостатньо апробованому в українській лінгвістиці кроскультурному аспекту вивчення фольклоронімів, який, на нашу думку, дає змогу виявити особливості національного фольклорного ономастикону, поглибити розуміння його специфіки в загальнослов'янському контексті, з'ясувати спільні та відмінні риси культурних смислів, акумульованих фольклорними власними назвами.

Ключові слова: славістика, кроскультурна лінгвофольклористика, фольклорна ономастика, лінгвокультурологічний аспект.

Перехід до нової парадигми мовознавства, яка націлена на вивчення мови в тісному зв'язку з людиною, її свідомістю, мисленням, духовно-практичною діяльністю, культурою, широта і складність онімних систем вимагають уживання різних аспектів і методів, які уможливають розуміння онімії як структурної цілісності і дають змогу будувати науку про власні назви в руслі безперервного розвитку ономастичних досліджень.

Сказане вище безпосередньо стосується дослідження фольклорних онімів, які, окрім належності до онімного простору національної мови, є необхідними, органічними елементами фольклорного тексту, фольклорної мови. Вивчення ж мови усної народної творчості не лише як однієї з форм існування загальнонаціональної мови чи невід'ємного елемента художнього тексту, але й, на думку відомого російського лінгвофольклориста О. Хроленка, як засобу осягнення етнічної ментальності й традиційних культурних смислів [11, с. 79] дає можливість сформулювати комплексний підхід до вивчення ономастичної парадигми українського фольклору як цілісного явища, одного з важливих сегментів загальнонаціонального онімного простору, чіткого осмислення і визначення його місця як в онімній, так і загалом лексичній системі національної мови.

Отже, дослідження фольклорних онімів видається перспективним лише з урахуванням того факту, що онімна система функціонує в межах іншої – не ономастичної системи, у нашому випадку – системі фольклорного тексту, що уможливило використання також сучасних підходів лінгвофольклористики. Зокрема, доволі перспективним видається апробований курською школою такий напрям досліджень, як кроскультурна лінгвофольклористика, що передбачає

“порівняння фольклорно-мовних явищ, які належать усній народній творчості двох і більше етносів” і мета якого “виявити культурні смисли, акумульовані в окремих лексемах, формулах, текстах і в корпусі текстів як атрибутів фольклорної картини світу та як виявів етнічної ментальності, пошук загального і специфічного в традиційній культурі народів, поглиблене дослідження феномена етнічної ментальності, розробка ефективного інструментарію для виявлення культурних смислів в одиницях мови” [1, с. 276], тобто виразним є акцент на лінгвокультурологічному аспекті дослідження. Російські учені послідовно відокремлюють його від зіставних студій, для яких об’єктом залишається одна народнопоетична культура, різні варіанти текстів, їх жанрові різновиди, самі жанри, і мета якої – виявити загальнофольклорні, загальножанрові, діалектні та ідіолектні явища, поглибити вивчення вербального складника конкретної фольклорної культури [1, с. 275]. На нашу думку, різкої межі між двома методами не існує (базовою відмінністю залишається протиставлення *внутрікультурне* – *міжкультурне* порівняння), особливо коли йдеться про дослідження власних назв (власне, з огляду на природу та особливості функціонування самої власної назви), оскільки у фольклоронімах лінгвокультурологічний потенціал імені тісно взаємопов’язаний з особливостями його функціонування як лінгвістичного знака.

До речі, перші спроби залучення до наукових студій фольклорних власних назв, що сягають другої половини XIX ст., нерідко були виконані в зіставному аспекті (згадаймо, бодай, праці В. Ягича, Ї. Полівки та ін.), коли вчені брали до уваги ономастичні факти щонайменше двох і більше слов’янських мов. Яскравим зразком такого дослідження є розвідка В. Ягича 1876 року “Dunav – Dunaj in der slavischen Volksproesie” [13], яка й до сьогодні не втратила свого наукового значення. У праці чеського славіста Ї. Полівки “Jméno Dunaj v národní poesii ruské” (1914 р.) зібрано й проаналізовано величезний масив слов’янського фольклору в порівняльному аспекті з огляду на функціонування в ньому лексеми *Дунай* [14].

Ще один вартий уваги момент: уперше дослідження фольклоронімів було здійснено в XIX ст. саме в працях славістів [див. про це детальніше: 8]. З цього приводу варто згадати одну статтю відомого чеського ономаста, автора численних праць, присвячених теоретичним проблемам науки про власні назви, Р. Шрамека. Йдеться про розвідку “K rojetí slavistiky a její metodologie” (“До поняття славістики та її методології”), що побачила світ 1990 року. У ній Р. Шрамак з позицій своєї тривалої славістично зорієнтованої праці в ономастиці розмірковує над проблемою розуміння, виокремлення, обсягу та мети славістики як дисципліни. По-перше, учений визначає основний критерій славістичності досліджуваного матеріалу: той стає славістичним лише тоді, коли його залучають до вивчення у всеслов’янському контексті. По-друге, підкреслюючи інтердисциплінарний характер славістики, зауважує, що її метою є комплексне вивчення, опис, аналіз та інтерпретація тих сторін різних фактів, яким у найширшому сенсі притаманний слов’янський аспект [15, с. 347]. По-третє, базовим методом славістики вважає порівняння, зіставлення, на основі якого формуються теоретичні засади її дослідження, який є підвалинами аналітичного й синтетичного аналізів, без теоретичного опрацювання якого, на його думку, ця дисципліна не перейде фази евристичного пошуку [15, с. 347]. Друга

частина розвідки присвячена конкретизації висловлених положень. Зокрема, дослідник говорить про взаємодію та взаємодопомогу в межах славістики етнографії та ономастики, фольклористики та ономастики [15, с. 349]. Для нас важливою є позиція вченого щодо власних назв, засвідчених текстами фольклору, зокрема пісенного, перспективність їх вивчення в межах славістики, яку Р. Шрадек розуміє не як мультидисциплінарну, а як міждисциплінарну науку, що дає змогу досліджувати факти різнобічно, з погляду різних наук, які входять до її складу, проте за умови, що одна з дисциплін є головною, а інші матимуть доповнювальний характер [15, с. 349]. Насамкінець учений висновкує: саме така парадигма славістики забезпечує всебічність і комплексність, системність і функціональність, генетичність та еволюційність досліджень [15, с. 349].

Вважаємо, що зіставне (за Р. Шрадеком) чи кроскультурне, тобто на перехресті культур (за курськими вченими), вивчення фольклоронімів є базовим і доволі перспективним при дослідженні фольклорних власних назв, зокрема й у лінгвокультурологічному аспекті. За нашими спостереженнями, фольклороніми мають здатність найяскравіше, найчіткіше реалізовуватися у всеслов'янському контексті, у межах слов'янської етнічної й культурної спадщини. Причини цього мають різну природу, як генетичну, так і функціональну, як на рівні онімної системи, так і на рівні фольклорного тексту. Загальновідомий факт спільності певних фольклорних мотивів, фактів, жанрів, образів, що зумовлено вужче – їх походженням, ширше – особливостями слов'янського етно- та глотогенезу. Окрім того, відомий також мандрівний характер фольклорних творів, причиною якого були не лише особливості побутування фольклорних текстів, але й історія становлення, розвитку і численних переселень слов'янських народів. Як зауважив Р. Шрадек на прикладі чеського відповідника найменування Венеції – *Benátky*, “і малий факт може відіграти важливу роль” [15, с. 348, 350]. Багаторічні ономастичні дослідження переконали вченого, що нетиповий, без виразних регіональних чи національних рис, поодинокий у національних межах факт може бути витлумачений як випадковий, але з наднаціонального погляду виявляється, що він може стати цінним доказом у всеслов'янських межах, що, будучи частиною ширшого, слов'янського ареалу, попри рідковживаність, він розповсюджений на значній території [15, с. 345]. До подібних висновків, незалежно від думки чеського вченого, прийшли і російські лінгвофольклористи.

Перспективність зіставного вивчення фольклорних онімів, на матеріалі усього слов'янського фольклору і навіть з виходом за його межі, засвідчують і наші дослідження.

Так, наприклад, вивчаючи зафіксовані українським пісенним фольклором антропонімоформули, ми виявили поодинокі уживання імен по батькові. З огляду на специфіку фольклорної фіксації, неповноту збереження фольклорних матеріалів як у межах усїєї народної поезії, так і в межах окремих жанрів, нерівномірність записів з різних регіонів, робити якісь серйозні висновки про функціонування у творах української усної словесності дволексемної антропонімоформули *особове ім'я + ім'я по батькові* не було підстав, адже поодинокі приклади її вживання засвідчені текстами ХІХ ст. у записах Д. Яворницького, записами ХХ ст. з Луганщини, тобто з

тих регіонів, де не виключена їх поява як результат міжмовної інтерференції, та в тексті вертепної драми, імена персонажів якої мають виразний національний (у цьому випадку – російський) колорит: *Дарья Івановна, Ігнатій Парамонович* тощо.

Опрацьовані нами 5 тисяч текстів українських обрядових пісень та майже 4 тисячі текстів необрядової лірики, дум, історичних пісень та співанок-хронік фіксують дуже обмежено антропонімоформулу *особове ім'я + ім'я по батькові* у текстах, як правило, з тих регіонів, що межують з Росією. Але зробити остаточний висновок щодо місця згаданої вище антропонімоформули у фольклорному іменнику українців ми змогли, лише зіставивши її функціонування у пісенній поезії українців та інших слов'ян. З усіх національних фольклорів у цьому плані вирізняється російський, саме в російських фольклорних текстах імена по батькові на *-овна (-евна)* окремо та у складі антропоформул частовживані. Так, І. Петрова зауважила, що в російських обрядових піснях “імена по батькові становлять приблизно третину від загальної кількості власних назв” [9, с. 9], а “дволексемна модель “ім'я + ім'я по батькові” є найуживанішим способом... найменування героїв у текстах обрядової і необрядової поезії” [9, с. 13]. Інша російська дослідниця Р. Головіна, дисертація якої присвячена антропонімам у російській народній ліричній пісні, з'ясувала, що вживання андронімів і патронімів у розглянутому нею матеріалі – поодинокі, а от імен по батькові нею засвідчено: чоловічих – 484, жіночих – 425 [2, с. 6]. І навпаки, в українському фольклорному ономастиконі посесивні найменування як чоловіків, так і жінок після особових імен належать до найуживаніших, зокрема, доволі поширені андроніми на *-ка* та *-иха* [див. детальніше: 4]. Отже, лише зіставлення української пісенної традиції називання жінки з подібними традиціями інших слов'ян дало підстави зробити фаховий щодо цього висновок. Очевидно, активне функціонування андронімів у народному мовленні було однією з причин того, що прийняті в сучасній офіційній антропонімії іменування жінок за батьком на *-івна/-івна* не стали домінуючими в народно-побутовому найменуванні, що, зрештою, не дало трилексемній антропонімоформулі сформуватись як засобу ідентифікації в неофіційній системі називання українців (див. детальніше: [7]).

Гадаємо, не менш цікавим було б порівняння уживання як окремих особових імен (їх конотації, напевно, не збігатимуться стовідсотково) у межах фольклору слов'ян, так і структури, квалітативної та квантитативної наповненості фольклорних антропоніміконів загалом. Але, має рацію Р. Шрамек, подібні дослідження потребують добре опрацьованих національних матеріалів та налагодженої міжнародної співпраці [16, с. 133].

Не менш вартісними, вважаємо, є зіставлення функціонування у фольклорних текстах слов'ян ключових онімів, які є репрезентантами як окремих фольклорних, так і загальнонаціональних культур загалом.

“Енциклопедія української мови” дає таке визначення поняття *ключові слова*: “1. У лексичному складі мови – слова з високою частотністю, що позначають поняття важливих для суспільства сфер життя і характеризують лексику певних історичних етапів, періодів... 2. Ключові слова як ознака стилю – слова, яким належить визначальна роль у звуковій і семантичній організації поетичного тексту... їхніми головними рисами є багатозначність, семантична місткість, “прирощення” до

лексичного додаткових художніх значень... Як інтегратори тексту Ключові слова вступають у різноманітні, зокрема опозиційні, звукові й смислові зв'язки зі спорідненими, а також близькими за звучанням словами, що створює семантичну місткість і багатовимірність поетичних образів... 3. Ключові слова в інформатиці – слова, що позначають основні, найважливіші поняття якого-небудь тексту (напр., Ключові слова статті, автореферату дисертації тощо, які виносяться на початок або кінець тексту); слова, що виражають потрібну для користувача інформацію (при автоматичному пошуку даних, прослуховуванні телефонних та ін. розмов тощо)” [10, с. 256–257].

І справді, чимало фольклорних онімів є ключовими словами тексту, в якому функціонують, їх заміна, зміна, вилучення здатні вплинути на його жанрову, регіональну, часову і т.д. “прописку”. Загальновідомий факт – наявність у фольклорі як апелювативів, так і онімів, що стали своєрідними маркерами національних і навіть загальнослов'янських текстів усної народної словесності. Їх високочастотність, називання ними важливих для етносу чи суперетносу понять, визначальна роль у звуковій і семантичній організації тексту, семантична місткість є безперечними. До таких слів в українському фольклорі належать, наприклад, хоронім *Україна*, теонім *Мати Божя*, потамонім *Дунай*, і саме їх дослідження в зіставному аспекті доволі результативні.

Онім *Україна* має внутрінаціональне поширення і тому, задавалося б, його зіставне вивчення не може вийти за межі національних текстів. Проте, коли йдеться про залучення фольклоронімів до етимологічних студій, це правило можна і треба порушувати. Так, наприклад, М. Худаш, розмірковуючи над питанням генези хороніма *Україна*, зауважив що “назва *Україна* починає вживатися з XV ст., а особливо з XVI ст. стосовно не всієї колишньої Русі, а лише стосовно її колишніх прикордонних східних, південно-східних та південних територій, що збіглися в основному з територіями тодішніх Київського та Брацлавського воєводств, або, інакше кажучи, з територіями, на яких, починаючи з кінця XV ст., активно й динамічно зростало і розвивалося українське козацтво... Про ці землі, як про *Україну*, а не *Русь*, ширилася слава у фольклорі” [12, с. 681]. Справді, наші попередні дослідження фольклороніма *Україна* з урахуванням не лише просторової, але й жанрової локалізації, смислових відтінків назви частково підтверджують висловлену М. Худашем думку. Але не менш цікавими виявилися для нас фіксації фольклороніма *Україна* текстами з пограничних українських земель, наприклад з Буковини, Лемківщини, Холмщини тощо, та фольклором сусідніх народів. Так, наприклад, у текстах козацьких пісень з усіх українських етнічних територій засвідчено хоронім *Україна* в значенні краю, куди вирушає молодий хлопець, козак. Не порушують цієї тенденції навіть тексти з-поза меж України, наприклад з Білорусії, Польщі чи Росії. Зокрема, у польській пісеньці із записів О. Кольберга читаємо: “*Przyjechał Jasieńko z czidży Ukrainy, natówił Kasunie do swojej rodziny, ...przyjechali wony do morza czarnego...*”. А от у текстах з Лемківщини та Буковини поряд із назвою *Україна* побутують хороніми *Русь*, *Рус-край*, *Руська земля*, *Руський край*. Зокрема, у буковинських піснях нам трапилися варіанти *Рус-край*, *Русь* (“*Бо ті ляшки зрадливій люде, Зрадять Рус-край, та й Русі не буде*”),

у текстах з Лемківщини – *Русь, Руський край* (“*Ой ти, козаче, з Руського краю*”). Цікаво, що, наприклад, у білоруській пісні в записах к. XIX – поч. XX ст. ще співалося: “*Ды на Русь на Ўкраину, на маладаю дзяўчину*”.

Щодо теоніма *Божя Мати*, то власні назви на позначення *Богородиці*, як відомо, прийшли у слов'янський фольклор разом із християнством і відповідним фондом енциклопедичних знань, тісно пов'язаних насамперед із християнською традицією розуміння, сприйняття образу Пресвятої Діви. До такого ж висновку ми прийшли, опрацювавши український матеріал, а це більше 150 різножанрових та різночасових текстів. У християнській традиції Діва Марія – це символ матері, небесної заступниці, захисниці від бід і страждань, покровительки материнства і шлюбу. Отож, в українському пісенному фольклорі засвідчено чимало різноманітних найменувань Божої Матері, які відбивають ці її риси й характеристики: *Божя(я) Мати, Мати (Матір, Матінка) Божя, Пречиста(я) Діва, Пречистая Мати, Пресвята Мати, Пресвята Діва, Свята Діва, Свята Пречиста, Панна Марія, Панна Чиста, Діва Марія, Христова Мати, Матка Христова, Свята Марія, Пречистая Госпожа, Свята Пречиста Мати* тощо. Проте зіставлення з відповідними номінаціями у фольклорних традиціях інших слов'ян засвідчило, що не лише релігійні установки впливали на вибір номінативних моделей для позначення *Богородиці*. Так, у її найменуванні в пісенному фольклорі слов'ян не існує чіткого розмежування за принципом “*католицька – православна традиції*”. Наприклад, у російському фольклорі назви Богоматері належать до маловживаних: усього 8 фіксацій у найрепрезентабельніших зібраннях російського фольклору П. Киреєвського, О. Соболевського, П. Шейна, які нараховують більше 5 тисяч текстів. У 6 номінаціях ключовим словом є *Богородица*. У білоруських піснях назви *Богородиці* засвідчено 10 разів, найуживаніші з них *Пречистая / Прячистая*, а також формули, до складу яких увійшов цей прикметник: *Пречистая Богородица, Пречистая Маці, Святая Пречистая*. У болгарських народних піснях безперечним лідером є формула *Божя майка*, у македонських – *Marija*.

Немає одностайності в уживанні назв Богоматері і у фольклорах слов'ян-католиків. Наприклад, у польських піснях найуживанішими є оніми *Najświętsza Panna (Panienska)*, у чеських – *Panna (Pannienka) Maria, Maria Panna*, у словацьких – *Maria, Panna (Panienska) Maria, Maria Panna*, а також *Matka, Matiunka*. У піснях словенців безперечно лідирує онім *Marija*. Хорватські народні пісні засвідчили порівняно невелику кількість найменувань *Богородиці*, але за розмаїттям формул називання, а також використанням як ключових лексем *majka* і *diva / divica* вони доволі близькі українській традиції: *Marija, Divica, Diva Marija, Divica Marija, Majka, Vohe majka, Majka Voħja usinjena, Majka Voħa i Kralica, Boga majka Hristova, Hrista Boga majka, Marija majka*.

Отже, лише зіставлення українських фольклорних номінацій *Богородиці* з її найменуваннями у фольклорі інших слов'ян дало змогу зробити висновок, що, попри їх тісний зв'язок з релігійною традицією, в українській ономастичній номінації активно реалізується насамперед ідея материнства Діви Марії і закріплюється та номінативна модель, яка є втіленням національного бачення ідеального світу, одним із засадничих положень якого є культ жінки, культ матері.

Показовим є і той факт, що другою за уживаністю групою найменувань Богородиці є словесні формули з означенням *Пречиста (Чиста)*, яке в українській традиції стало самостійною власною назвою лише на її позначення (наприклад, у польській, чеській, словацькій народній творчості вживання цього епітета навіть у двокомпонентних формулах поодинокі, а в російській він узагалі відсутній (див. детальніше: [3; 6]).

Потамонім *Дунай* чи не найчастіше був залучений до зіставних досліджень. Причинами цього є не тільки всеслов'янське поширення цієї лексеми, а й її привабливість для етногенетичних студій. Як засвідчили наші дослідження, лексема *Дунай* в українському, польському, білоруському, російському та інших фольклорах вирізняється не лише своєрідним суміщенням видового й родового понять, не лише специфічним набором символічних значень, але й особливим конотативним змістом та своєрідним набором художніх засобів, що формують її оцінність. Наприклад, українські та польські тексти вирізняються з-поміж чеських, російських і білоруських багатством семантичного наповнення, словотвірних потенцій та інших мовних засобів вербалізації концепту *Дунай* (див. детальніше: [5]). Україно-румунські паралелі, простежені нами на матеріалі контекстів з фольклоронімом *Дунай*, увиразнюють специфіку акумульованих ним культурних смислів у слов'янських межах тощо.

Отже, кроскультурне вивчення фольклорних власних назв є доволі перспективним напрямом. Як переконують наші дослідження, до розгляду варто залучати не лише прецедентні фольклорні найменування, ядерні, ключові лексеми фольклорних текстів, а й окремі сегменти ономастичного простору усної народної творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Бобунова М. А.* Эвристический потенциал лингвофольклористики / М. А. Бобунова, И. С. Климас, С. П. Праведников, А. Т. Хроленко // *Paleoslavica*. – XIII / 2005. – № 1. – Cambridge, Massachusetts. – P. 260–280.
2. *Головина Р. В.* Антропонимы в русской лирической песне : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 “Русский язык” / Головина Руслана Викторовна ; Орловский государств. ун-т. – Орел, 2001. – 16 с.
3. *Колесник Н.* Национально-культурная специфика номинаций Богородицы в украинском песенном фольклоре / Н. С. Колесник // *Этнолингвистика. Ономастика. Этимология : материалы международной научной конференции.* Екатеринбург, 8–12 сентября 2009 г. [под ред. Е.Л. Березович]. – Екатеринбург : Изд-во Уральского университета, 2009. – С. 127–129.
4. *Колесник Н.* Основні способи ідентифікації жінок у фольклорно-пісенному антропоніміконі / Наталія Колесник // *Studia Slavica*. Випуск 8: Ювілей / [упоряд. і відп. ред.: С. Пахомова, Я. Джоганик]. – Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2008. – С. 215–224.

5. Колесник Н.С. Дунай як елемент національної концептосфери (на матеріалі українського пісенного фольклору / Н. С. Колесник // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур: Пам'яті академіка Леоніда Булаховського : збірник наукових праць. – Випуск 11. – Київ, 2010. – С. 77–84.
6. Колесник Н.С. Номінації Богородиці в народнопісенній традиції українців у лінгвокультурному аспекті / Наталія Колесник // *Studia Slavica*. Випуск 10: Ономастика. Топоніміка : зб. наук. праць. – Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2009. – С. 93–100.
7. Колесник Н. Способи ідентифікації особи в українській неофіційній системі називання XIX – першої половини XX ст. (на матеріалі співанок-хронік) / Наталія Колесник // Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць. – Вип. 356–359 : Слов'янська філологія. – Чернівці : Рута, 2007. – С. 137–142.
8. Колесник Н. Традиції вивчення фольклорних онімів у східнослов'янському мовознавстві / Наталія Колесник // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія : Мовознавство. – Тернопіль : ТНПУ, 2011. – Вип. 2(19) 2008 – 1(20) 2011. – С. 143–152.
9. Петрова И. А. Парадигматические отношения имен собственных и способы ономастической номинации героев в фольклорном тексте : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 “Русский язык” / Петрова Ирина Александровна ; Волгоградский государств. пед. ун-т. – Волгоград, 2001. – 18 с.
10. Українська мова : Енциклопедія. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : Вид-во “Укр. енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
11. Хроленко А. Т. Семантика фольклорного слова / А. Т. Хроленко. – Воронеж : Изд-во ВГУ, 1992. – 140 с.
12. Худащ М. Як, чому і відколи Русь стала Україною, а русини українцями? / Михайло Худащ // Народознавчі Зошити. – Львів, 2005. – № 5–6. – С. 653–681.
13. Jagić V. Dunav – Dunaj in der slavischen Volkspoesie / V. Jagić // *Archiv für slavische Philologie*. – 1876. – Bd 1. – H. 2. – S. 289–333.
14. Polívka J. Jméno Dunaj v národní poesii ruské. Zvláštní otisk “Sborníku filolodického” ročník IV. (1913) / Jiří Polívka. – V Praze, 1914. – S. 262–324.
15. Šrámek R. K pojetí slavistiky a její metodologie / Rudolf Šrámek // *Slovenský národopis*. – 38. – 1990. – Č. 3. – S. 343–351.
16. Šrámek R. Vlastní jména ve folklorních textech / Rudolf Šrámek // *Zbornik acta facultatis Paedagogicae universitatis Safarikanae. Slavistika. Onomastika a škola*. – Annus XXVIII. – Volúmen 3. – Presov : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Pedagogická fakulta, 1992. – S. 125–133.

Стаття надійшла до редколегії 27.10.2011

Прийнята до друку 30.11.2011

**CROSS-CULTURAL ASPECT OF PROPER NAMES STUDY
(BASED ON SLAVIC SONG FOLKLORE)**

Natalia KOLESNYK

*Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
The Department of History and Culture of the Ukrainian Language,
Kotsubinsky Str., 2, Chernivtsi, Ukraine, 58012,
e-mail: nkolesnyk@yahoo.pl*

The article describes new and not sufficiently approved in Ukrainian linguistics cross-cultural aspect of folklore onyms studies that, in our opinion, enables us to establish peculiarities of national folklore onomasticon, deepen our understanding of its specific features in Pan Slavic context, and establish common and differential features of cultural senses accumulated by folklore proper names.

Key words: Slavic studies, cross cultural linguistic folklore studies, folklore onomastics, linguistic and cultural aspect.

**КРОССКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ИЗУЧЕНИЯ
ИМЕН СОБСТВЕННЫХ
(НА МАТЕРИАЛЕ ПЕСЕННОГО ФОЛЬКЛОРА СЛАВЯН)**

Наталья КОЛЕСНИК

*Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича,
кафедра истории и культуры украинского языка,
ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, Украина, 58012,
e-mail: nkolesnyk@yahoo.pl*

Статья посвящена новому и недостаточно апробированному в украинской лингвистике кросскультурному аспекту изучения фольклоронимов, который, по нашему мнению, дает возможность обнаружить особенности национального фольклорного ономастикона, углубить понимание его специфики в общеславянском контексте, выявить общие и отличительные черты культурных смыслов, аккумулярованных фольклорными собственными названиями.

Ключевые слова: славистика, кросскультурная лингвофольклористика, фольклорная ономастика, лингвокультурологический аспект.